

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної
програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

"_25_" червня_2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових
інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

"_25_" червня_2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИВЧЕННЯ ОРКЕСТРОВИХ ПАРТІЙ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Ударні інструменти»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.4.4)
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Термін викладання	1,2 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ВИВЧЕННЯ ОРКЕСТРОВИХ ПАРТІЙ» для профілізації «Ударні інструменти» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробники:

ОЛІЙНИК Борис Михайлович – заслужений артист України, професор кафедри духових та ударних інструментів

ОЛІЙНИК Дмитро Борисович – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”_16_”_червня__2021 р., протокол № __6__.

Завідувач кафедри духових та ударних інструментів,

доктор мистецтвознавства, професор

А. Я. Карпьяк

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготувати висококваліфікованих спеціалістів до роботи в симфонічних та оперних оркестрах.

Основним завданням дисципліни є підготовка студента до майбутньої роботи в симфонічних та оперних оркестрах. Традиції використання ударних інструментів в оркестрі (зокрема, розгорнуті віртуозні соло) обумовлюють попереднє ознайомлення з найбільш складними оркестровими партіями. Специфіка гри на ударних інструментах (виконання одним ударником декількох партій на різних інструментах) ускладнює положення ударника в оркестрі і вимагає попереднього відпрацювання навичок читання з аркуша і ретельне вивчення найскладніших сольних фрагментів симфонічних балетних та оперних творів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН

ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.**Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.**Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.**Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.**Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.**Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.**Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9.**Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
- ЗК10.**Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК12.**Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.**Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.**Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.**Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК16.**Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК17.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК2.Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчो-виконавській діяльності.

СК3.Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК4.Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК5.Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК6.Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7.Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8.Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК9.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК10.Здатність оперувати професійною термінологією.

СК11.Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК12.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК13.Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК15.Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК16.Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК17.Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

2.3 Фахові спеціалізовані компетентності

1. Здатність розуміння змісту, форму та стилю музичного твору, відтворювати його художню концепцію.
2. Здатність володіння засобами виконавської виразності та технічною майстерністю.

3. Здатність до ансамблевої майстерності, відпрацювання вмінь виконання відповідної партії в контексті загального виконавського плану із врахуванням динаміки звучання інструменту в загальній звучності.
4. Здатність до чистого інтонування в процесі виконавства.
5. Володіння стійкою і водночас досить гнучкою метро-ритмічною пульсацією під час виконання.
6. Здатність до пошуку раціональної аплікатури відповідно до художніх і технологічних вимог певного фрагменту оркестрового твору.
7. Володіння основними закономірностями використання штрихових та артикуляційних засобів звукоутворення в оркестровій літературі, майстерно їх застосовувати в залежності до стилістичних особливостей виконуваного музичного матеріалу.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.

РН2. Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

РН3. Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.

РН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

РН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

РН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН10. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН11. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

РН13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

РН14. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами											
	Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс	III курс	IV курс								
						Всього	у тому числі:			Семестри											
							лекційні	індивідуальні		практичні	1	2	3	4	5	6	7	8			
	Кількість тижнів в семестрі																				
Вивчення оркестрових партій (ударні інструменти)		1,2		3	90	30	-		30	60	1	1	-	-	-	-	-	-			

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				
				Всього	Аудиторних			Самостійна робота
					у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні	практичні	
I		3	90	30			30	60
	1	1,5	45	15			15	30
	2	1,5	45	15			15	30
II								
	3							
	4							
III								
	5							
	6							
IV								
	7							
	8							

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практичні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Партії ударних інструментів в оркестровій музиці XVIII-XIX ст.			
1	Тема 1	Партії ударних інструментів в симфонічних та оперних творах	5
2	Тема 2	Партії ударних інструментів в балетних творах	5
3	Тема 3	Читання нот з листа.	5
Разом			15
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Партії арфи в оркестровій музиці XX- початку XXI століття			
4	Тема 1	Партії ударних інструментів в оперній, балетній та симфонічній музиці українських композиторів	5
5	Тема 2	Партії ударних інструментів в оперній, балетній та симфонічній музиці зарубіжних композиторів	5
6	Тема 3	Читання нот з листа.	5
Разом			15
Всього годин			30

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Оркестрова музика доби Романтизму			
1	Тема 1-3	Прослуховування симфонічних, оперних та балетних творів композиторів XVIII-XIX ст.	27
2		Підготовка до підсумкового контролю	3
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Українська та зарубіжна оркестрова музика XX ст.			
3	Тема 1-3	Прослуховування симфонічних, оперних та балетних творів композиторів українських та зарубіжних композиторів XX ст.	27
4		Підготовка до підсумкового контролю	3
Всього годин			60

Послідовність проходження тематики змістовних модулів, а також обсяг творів та кількість годин практичних занять і самостійної роботи визначається викладачем доволно, у залежності від творчого потенціалу та індивідуальних особливостей розвитку кожного студента. Під час навчання викладач повинен враховувати й необхідність охоплення (у межах зазначених розділів) якомога більшої кількості партій ударних інструментів.

До заліків та державного екзамену допускаються студенти, які виконали семестрові тематичні вимоги.

Зміст програмних планів-мінімумів студентів

Індивідуальний програмний план-мінімум студентів під час проходження дисципліни “Вивчення оркестрових партій” складається з репертуарних списків, які містять твори з таких основних розділів:

1. Партії ударних інструментів в оперних творах: В.А. Моцарта, Ж. Бізе, М.Римського-Корсакова, Р.Вагнера, М.Глінки, О.Бородіна, М.Мусоргського, Д. Гершвіна та ін.
2. Партії ударних інструментів в балетах: О. Глазунова, С.Прокоф'єва, П. Чайковського, І. Стравінського, А. Хачатуряна, Л. Деліба, Р. Щедріна та ін.
3. Партії ударних інструментів у симфонічних творах: Г. Берліоза, Д. Шостаковича, С. Рахманінова, М. Римського-Корсакова, П. Чайковського та ін.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці другого семестру.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрєєва О. Інтерпретація ритмів на ударній установці. К.: Музична Україна, 1981. – 80 с.
2. В.Біберман Заметки о некоторых современных тенденциях в развитии группы ударных инструментов // Научно-методические записки Уральской консерватории.Свердловск,1973
3. Э.Денисов Ударные инструменты в современном оркестре.М.1982
4. Г.Дмитриев Ударные инструменты: трактовка и современное состояние.М.1973
5. Зиневич В., Борин В. Курс игры на ударных инструментах. Л.: Музыка, 1980. – Ч.1.60 с.
6. Клоц М. Школа игры на ударных инструментах. СПб: , 2008.–64 с.

7. Котонський В. Інструменти в сучасному оркестрі. К: Музична Україна, 1971. – 59 с.
 8. Макиевсий С. Школа современной техники игры на ударной установке. К.: Музична Україна, 2008. – Ч.1.– 111 с.
 9. Николс Дж. Ударные инструменты: иллюстрированная энциклопедия. Ростов: феникс, 2010. – 136 с.
 10. А.Огородников Ударные инструменты в современном оркестре «Советская музыка», 1966 №6
 11. А.Панайотов Ударные инструменты в современных оркестрах. М.: Сов. Композитор, 1973.– 180 с.
 12. Снегирев В. Школа игры на двухрядном ксилофоне (маримбе) М.: Музыка, 1983. – 126 с.
 13. Филатов В.Л. Художественно-выразительные и конструктивные особенности ударного инструментария на современном этапе. М.: МГК им. П.Чайковского, 1991.– 30 с.
- Ю.Цухначев Загадки звучащего металла. М.: Сов. Композитор, 1974.–30 с.

Рекомендована нотна література.

БАЗОВА

Орієнтовний семестровий програмний репертуар
дисципліни «Вивчення оркестрових партій»

Берг А.	“Воццек”
	“Лулу”
Бородін О.	“Князь Ігор”
Вагнер Р.	“Зигфрід”
	“Гибель богів”
	“Лоенгрін”
Гершвін Д.	“Поргі і Бесс”
Глінка М.	“Руслан і Людмила”
Деліб Л.	“Ламке”
Мейєрбер Д.	“Пророк”
Моцарт В.А.	“Чарівна флейта”
Мусоргський М.	“Борис Годунов”
Римський –Корсаков М.	“Сказання про невидимий град Кітеж”
	“Царська наречена”
	“Млада”

Чайковський П.	“Казка про царя Салтана”
Сен-Санс К.	“Євгеній Онєгін”
Прокоф’єв С.	“”Самсон і Даліла”
	“Любов до трьох апельсинів”
Асаф’єв Б.	“Бахчисарайський фонтан”
	“Полум’я Парижу”
Василенко С.	“Мірандоліна”
Глазунов О.	“Раймонда”
Глієр Р.	“Мідний вершник”
	“Червона квітка”
Деліб Л.	“Копелія”
Дюка П.	“Учень чародія”
Прокоф’єв С.	“Попелюшка”
Стравінський І.	“Жар-птиця”
	“Петрушка”
	“Свадебка”
Хачатурян А.	“Гаяне”
	“Спартак”
Чайковський П.	“Спляча красуня”
	“Лускунчик”
	“Лебедине озеро”
Щедрін Р.	“Кармен-сюїта”
	“Анна Кареніна”
Барток Б	Концерт для оркестру
Берліоз Г.	Фантастична симфонія
	Жалобно-триумфальна симфонія
Бріттен Б.	Путівник по оркестру
Владігеров П.	Болгарська рапсодія “Вардар”
Гершвін Дж.	Голуба рапсодія
Жоліве А.	Симфонія
Лядов О.	Симфонічні картини “Баба-Яга” та “Кикимора”

Мусоргський М.	“Картинки з виставки”
Прокоф’єв С.	Симфонія № 7
Равель М.	Болеро Іспанська рапсодія
Рахманінов С.	Симфонія №1 Симфонічні танці
Римський-Корсаков М.	Іспанське капричіо Симфонічна сюїта “Шехерезада”
Скорик М.	Каприси Паганіні для оркестру
Скрябін О.	Поема екстаза
Чайковський П.	Симфонії №№1,2,4,5,6 Увертюра-фантазія “Ромео і Джульєтта”
Щедрін Р.	Концерт для оркестру “Озорні частушки”
Шостакович Д.	Всі Симфонії Святкова увертюра

ДОПОМІЖНА

Під час проходження дисципліни «Вивчення оркестрових партій» рекомендується ознайомлення з партіями для ударних інструментів в оркестрових супроводах інструментальних Концертів та у великих складах ансамблів за участю ударних інструментів:

Барток Б.	Концерт для скрипки з оркестром Концерт для фортепіано з оркестром №1 Концерт для фортепіано з оркестром №3 Музика для струнних, ударних та челести “Кола”
Беріо Л.	Камерна кантата “Молоток без майстра”
Булез П.	“Ода західному вітрові”
Генце Г.	Концерт для скрипки
Гіндеміт П.	Концерт для віолончелі з оркестром
Дютійє А.	Концерт для віолончелі з оркестром
Лютославський В.	“Хори Дідони”
Ноно Л.	Концерт №2 для скрипки з оркестром
Шнітке А.	Концерт для віолончелі з оркестром №2
Шостакович Д.	Концерт для віолончелі з оркестром №2